

GELİN VE KAYINVALİDELERE TAVSİYELER¹

Prof.Dr. Mehmet Zeki AYDIN²

"Gelin-kaynana çatışmasından kurtulmak için, yapılması gereken tek şey her iki tarafın birbirlerine karşı anlayış ve saygı çerçevesi içerisinde yaklaşmasıdır. Yüzyıllar önce Efendimizin, ortaya koyduğu "kendin için istediğini kardeşin için de isteme" ilkesine şimdilerde empati diyoruz."

Gelin-kayınvalide çekişmesi hem aile içerisinde büyük huzurluklara yol açar hem de topluma zarar verir. Bu çekişmeden aile içinde gelin, kayınvalide, eş ve çocuklar olumsuz etkilenirken toplumda da aile kurumu büyük yaralar alır. Gelin ve kayınvalide olmak üzere iki tarafı olan bu çatışmadan kurtulmanın yolunu iki kelimeyle özetlemek mümkündür: Haddini bilmek.

Gelin-kaynana çatışmasında aslında bencillik ve haddini aşmak vardır. Bencilce düşünen haddini aşmakta ve her şeyin kendi istediği gibi olmasını istemektedir. Bu nedenle, herkes bencillikten kurtulmak için kendini sorgulamalı ve bundan kurtulmak için çaba sarf etmelidir. Şayet haddini bilirlerse, ne gelin ne kayınvalide "Burada benim sözüm geçer, ben ne dersem o olur." düşüncesinde ısrar etmezler. Evet, herkes haddini bilse ne yetki çatışması ne de alınganlık olur. Bu gerçek anlaşıldığında yapılması gereken de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır: Birbirlerini rakip olarak gören iki kişi olmak yerine birbiriyle yardımlaşan kişiler olmak. Aile içerisinde huzuru ve düzeni sağlamanın yolu birbiriyle kavgalı iki kişi olmak yerine geçim ehli olmaktan geçmektedir.

Gelin-kaynana çatışmasından kurtulmak için, yapılması gereken tek şey her iki tarafın birbirlerine karşı anlayış ve saygı çerçevesi içerisinde yaklaşmasıdır. Yüzyıllar önce Efendimizin, ortaya koyduğu "kendin için istediğini kardeşin için de isteme" ilkesine şimdilerde empati diyoruz. Evet, yapılması gereken, herkesin kendisini karşısındakinin yerine koyması ve onu anlamaya çalışmasıdır. Kavga etmek yerine birbirini anlamaya çalışmak, çatışma ve çekişmelerin önüne geçecektir. Aslında, gelin ve kayınvalide olarak isimlendirilen kişilerden birisinin geçmişte gelin, diğerinin de gelecekte kayınvalide olacağı düşünüldüğünde sorun kalmayacağı ortadadır.

Birbirini anlamaya çalışan yani empati yapan gelin ve kayınvalide:

¹ Bu yazı, "Gelin ve Kayınvalidelere Tavsiyeler?", **Somuncu Baba**, Malatya, Temmuz 2011, sayı:129, ss: 28-31'de yayımlanmıştır.

² www.mehmetzekiaydin.com Email: mehmetzekiaydin@gmail.com

- Birbirine karşı anlayış, sevgi ve saygıyla yaklaşır.
- Kendi aralarındaki güç çatışmasından evladının/kocasının büyük zarar gördüğünü bilir.
- Evdeki huzursuzluktan en fazla zarar görenlerin sevgiye ihtiyacı olan çocuklar olduğunu bilir.
- Birbirlerinin arkasından konuştuğunda eline bir şey geçmeyeceğini bilir.
- Birbirlerinin sırlarını başkalarına anlattığında toplumun da bozulacağını bilir.
- Karşısındakine zarar verdiğinde aslında asıl zararlı çıkanın kendisi olduğunu bilir.
- Güç ve zorbalığın kendisine bir şey kazandırmayacağını bilir.
- Karşısındakine iyilik yaptığında kendisinin de iyilik göreceğini bilir.
- Evin içerisinde rekabetin değil, işbirliğinin olması gerektiğini bilir.
- Yuvasını cennete çevirmek için fedakârlık yapmanın şart olduğunu bilir.
- Bir gün gelip kavga ettiği insana muhtaç olabileceğini bilir.
- Daima birbirlerinin yüz yüze bakacaklarını ve bir araya gelmek mecburiyetinde olduklarını bilir.

Empatiyle yaklaşan bir gelin; büyüğünün tecrübesinden yararlanır, büyüğüne hizmet etmenin kendisini manen yücelteceğini, fazilet sahibi yapacağını bilir, Allah ömür verirse kendisinin de yaşlanacağını ve kayınvalide olacağını farkındadır.

Empatiyle yaklaşan bir kayınvalide; küçüğünün enerjisinden yararlanmasını bilen, küçüğüne sevgiyle yaklaşmanın kendisine duyulan saygıyı arttıracığını bilen, kendisinin de bir zamanlar gelin olduğunu düşünen birisi olur.

Kayınvalide ile gelin arasında oluşan sürtüşmeler, çatışmalar erkeği de çok rahatsız eder. Hiçbir erkek eşi ile annesi arasında tercih yapmaya zorlanmak istemez. Bu durumda gelin ve kayınvalidenin, sabretmesi, fedakârlık yapması, geri çekilmesi, erkek için çok mutluluk verdiği gibi tüm aile bireylerinin memnuniyetini de sağlamış olur.

Her insan gibi kayınvalideler ve gelinler de takdir ve tebrikten hoşlanırlar, yeri geldiğinde her ikisi de birbirinden, takdir ve teşekkürlerini esirgememelidir. Gelin ve kayınvalide, birbirleri hakkında, damat beye olumsuz sözler söylememeli, şikâyet etmemeli, hele olayları "ya o ya ben" durumuna asla getirmemelidir.

Gelin, kayınvalide ve damat bey, bazı sözleri duymamış, bazı olayları görmemiş gibi davranmalıdır. Çünkü hepimiz insanız ve hata yapabiliriz, gerektiğinde karşımızdakinin hatasını bağışlayabilmeliyiz. Seven insan, hep yanlışları değil doğruları da görebilmeli ve ufak tefek kusurları örtmesini ve sabretmesini bilmelidir.

Gelinlere Tavsiyeler

Gelin, her şeyden önce bir gün kendisinin de yaşlanacağını düşünmelidir. Kendisine ve kendi annesine nasıl davranılmasını istiyorsa eşinin annesine de öyle davranmaya gayret etmelidir. Gelin, kayınvalidesine, kaynana gözüyle değil, sevdiği eşinin annesi olarak bakmalıdır. Şayet kayınvalidesini memnun ederse eşini de memnun edeceğini, üzerse de eşini üzeceğini bilmelidir. Aynı şekilde eşinin akrabalarına karşı, iyi davranmalı, cömert olup hizmette kusur etmemeye çalışmalıdır.

Yaşlı olan kayınvalidenin, gençlere göre daha sabırsız, daha tutucu olabileceğini dikkate alan gelin, daha fedakâr olmaya çalışmalıdır. Bu arada onun tecrübe ve bilgilerinden yararlanmaya gayret etmelidir.

Arada küçük sorun olduğunda hemen kendi annesine aktarmak yerine öncelikle kendi arasında çözmeye çalışmalıdır. Çünkü aile içi tartışmalara ailelerin karışması kavgayı büyütmekten başka bir işe yaramamaktadır. Gelin, eşini ve kayınvalidesini rahatsız edecek kadar aşırı bir şekilde kendi ailesiyle birlikte olmaktan kaçınmalıdır. Aynı şekilde kayınvalidesinin kıskançlığına sebep olacak şekilde alışveriş ve harcamalar yapmamalıdır.

Gelin, tatlı dil, güler yüzün gücünden yararlanmalı, kayınvalidesine "anne" demeli, zaman zaman onu takdir etmelidir. Gelin zaman zaman kayınvalidesine, akıl danışır, görüşünü alırsa, hem onun tecrübesinden faydalanır hem de onu memnun etmiş olur.

Kayınvalidelere Tavsiyeler

Kayınvalide, her şeyden önce gelinini bir yabancı ve bir düşman gibi görmemelidir. Çünkü gelin artık o ev halkından biri olmuştur. Kayınvalide, gelinin, çok sevdiği karısı ve nasipse torunlarının annesi olduğunu bilmeli ve kendi kızı gibi kabullenmelidir. Kayınvalide, gelinine kızım der ve kızı gibi davranırsa, gelin de onu annesi gibi görecektir ve ona göre hareket edecektir. Örneğin, gelin bir kusur işlediğinde kızı aynı hatayı yapsaydı nasıl davranırsa, gelinine de öyle davranmaya gayret etmelidir.

Kayınvalide büyüklüğünü bilmeli, gelinin acemilik ve gençlik hatalarını büyütmemelidir. Özellikle de hatalarını başkalarının yanında söyleyip gelini mahcup etmek çok yanlıştır. Çünkü şöyle bir düşündüğünde herkesin, gençken bazen yanlışlar yapabileceğini ama büyüklerin, sabırla onları eğitmekle görevli olduğunu görecektir. Bu nedenle, gelinin bir yanlışını düzeltmek isteyen bir kayınvalide, sertlikle değil, güzellikle, sevgi ve şefkatle, gerektiğinde okşayarak, öperek bunu yapmalıdır.

Kayınvalideler, zamanında kendi yaptıkları hataları düşünerek, gelininin o hataları yapmaması için, iyi niyetle, yol göstermek, yardımcı olmak isterler. Bu niyet güzeldir ama

yardım için de olsa gelinin her hareketini karışmak doğru değildir. Bazı şeyleri zamana bırakmak gerekmektedir. Bu nedenle, çok önemli yanlışlar olmadıkça, kayınvalide gelinin ve oğlunun her işine karışmak yerine, sorarlarsa kendi düşüncesini söylemelidir. Çünkü "Her şeyi en iyi bilirim." diyenleri kimse sevmez.

Günümüzde, biz istesek de istemesek de görüşler, anlayışlar, âdetler hızla değişmektedir. Bu nedenle, kayınvalide bazı değişiklikleri kabullenmeli ve sık sık "Bizim zamanımızda böyle değildi." diye inatlaşmamalıdır. Temel ölçülere bağlı kalmak şartıyla, zamanın uygulamaları konusunda hoşgörülü olmaya çalışmak geçim için önemlidir.

Bazı kayınvalidelerin yaptığı gibi, gelini kendi aile ve akrabalarından uzaklaştırmak doğru değildir. Tam tersine mümkün olduğunca akrabalık bağlarını güçlendirmek için, ziyaretleri artırmak gerekir. Hele uzun zaman gelini ailesiyle görüştürmemek doğrudan zulümdür.

Kayınvalide, başkalarına kendi gelinini kötölememeli ve başkalarının söz ve dedikodularından etkilenerek gelinine eziyet etmemelidir.

Kayınvalideler, torunlarını aşırı sevgi ve şefkatle şımartmamalıdır. Unutmamalıdır ki, çocuğu annesi de en az kendisi kadar sever. Çocuk elbette sevilmesi ama şımararak yanlışlar yapmasına müsaade edilmemelidir. Yine çocuğun yanında annesi asla kötülenmemeli ve küçük düşürülmemelidir.

Rabbim, ailede hayatı birbirimize zehir eden insanlar olmak yerine, birbirimize destek olan, destekleyen ve evlerini cennet bahçesine çevirenlerden eylesin.